

Kazimierz Skoczylas

Sprawozdanie z IV Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego : Olsztyn, 20-22 IX 2001 r.

Studia Włocławskie 5, 485-488

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i perspektywy zmian w tej dziedzinie. Wydaje się, że inicjatywa spotkania służy polsko-niemieckiemu pojednaniu, a ponadto umożliwiła uczestnikom wejście w problematykę i głębsze zrozumienie spraw współczesnej Europy.

ks. Mieczysław Łaszczyk

SPRAWOZDANIE
Z IV OGÓLNOPOLSKIEGO ZJAZDU PEDAGOGICZNEGO
Olsztyn, 20-22 września 2001 r.

Ogólnopolski Zjazd Pedagogów został zorganizowany już po raz czwarty przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne i Uniwersytet Warmińsko-Mazurski,¹ tym razem pod hasłem *Pedagogika i edukacja wobec nowych wspólnot i różnic w jednoczącej się Europie*. Przybyło nań około tysiąca pracowników naukowych z różnych ośrodków uniwersyteckich, wyższych szkół pedagogicznych oraz instytutów zajmujących się studiami nad wychowaniem.

Organizacja zjazdu miała strukturę dwuczłonową. Pierwsza część każdego dnia została przeznaczona na spotkania plenarne, w czasie których prezentowane były referaty podejmujące problematykę mieszczącą się w hasle zjazdu. Potem odbywały się spotkania w sekcjach. Wśród dwudziestu powołanych sekcji znalazła się też, po raz pierwszy, sekcja wychowania religijnego.

Obrady Zjazdu rozpoczęło przemówienie przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego prof. Zbigniewa Kwiecińskiego oraz wystąpienie rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego prof. Ryszarda Góreckiego. Potem rozpoczęły się obrady plenarne.

W pierwszym dniu wygłoszono pięć referatów. Pierwszy zabrał głos prof. Tadeusz Lewowicki, który mówił o poszukiwaniu modelu edukacji międzykulturowej. Taka edukacja staje się koniecznością w sytuacji postępującej globalizacji i w dobie rewolucji informatycznej. Autor odwołał się do doświadczeń pedagogiki międzykulturowej XIX i XX wieku. Wskazał, że jej osiągnięcia i jej koncepcje mogą być szansą nowego rozwoju, w tym także dla Polski. Prof. Lech Witkowski, filozof kultury, wygłosił wykład zatytułowany *W stronę zdecentrowanego świata*. Starał się w nim pokazać, jak współcześni filozofowie i pedagodzy rozumieją świat, w którym żyjemy. W oglądzie świata coraz powszechniej stosowana jest kategoria decentracji. Współczesna kultura nie ma jednego centrum, lecz jest szeroką przestrzenią. Dziś ma ona charakter wieloraki. To zarazem stanowi jej bogactwo. Kolejny referat, pt. *Młódzież w kulturze współczesnej. Paradoxy globalizacji*, przedstawił profesor Zbyszko Melosik. Do najistotniejszych cech współczesnej młodzieży zaliczył on: uleganie konsumpcji, płytkość spowodowaną siłą oddziaływania mass mediów, korzystanie z przyjemności i silną koncentrację na własnym cielem. Ciało człowieka staje się istotnym elementem

tworzącej się tożsamości młodego człowieka. „Globalny nastolatek” jest dziś uczniem przyzwoitej szkoły, lubi słuchać muzyki angielskiej lub amerykańskiej, jego świadomość tworzą środki masowej komunikacji.

Dwaj kolejni prelegenci zwrócili uwagę na ekonomiczny wymiar edukacji w dobie postępującego procesu globalizacji. Profesor Stefan M. Kwiatkowski przedstawił temat *Edukacja zawodowa wobec zmian gospodarczych i społecznych*, a prof. T. Szkudlarek ukazał relacje pomiędzy globalizacją, ekonomią i edukacją. Prof. Kwiatkowski opisał, jaką ewolucję przeszła edukacja zawodowa w Polsce. Zwrócił uwagę na niebezpieczeństwa wynikające z ujęcia edukacji zawodowej w zreformowanej szkole. Profesor Szkudlarek omawiał relacje ujawniające się między edukacją a ekonomią. Edukacja staje się towarem. Jest ona elementem kapitału ludzkiego. Ona też decyduje o poziomie rozwoju danego państwa czy regionu. Dziś edukacja poddana jest prawom wolnego rynku. Efektem tego jest coraz mniejsza ingerencja państwa w wykształcenie oraz duże zróżnicowanie jakości kształcenia. Stąd tworzy się segregacja w zakresie kształcenia. Pewien kapitał kulturowy decyduje coraz częściej o dostępie do dobrego wykształcenia i dobrej pracy. Tam, gdzie tego brak, jakość kształcenia jest niska i małe są też możliwości awansu absolwenta.

Po obiedzie dalsza część zjazdu toczyła się w sekcjach. Sekcja pedagogiki religijnej obradowała pod przewodnictwem ks. prof. Jerzego Bagrowicza. Współprzewodniczącymi byli prof. Bogusław Milerski i ks. dr Jarosław Michalski. W pierwszym dniu wygłoszono sześć wykładów i trzy komunikaty. Znalazło się też nieco miejsca na dyskusję. Pierwszym prelegentem był ks. prof. J. Bagrowicz. Przedstawił on *Kontekst społeczno-kulturowy i eklezjalny wychowania religijnego we współczesnych uwarunkowaniach*. Następnie zabrał głos prof. F. Adamski, który zreferował temat *Spółczesność pluralistyczna a problem tożsamości religijnej*. Ks. prof. J. Wilk omówił temat *Przemiany życia religijnego w rodzinie w sytuacji pluralizmu a wychowanie religijne*. Z kolei ks. dr W. Michalski starał się wyjaśnić, co należy rozumieć przez „wychowanie wychodzące od człowieka i skierowane na człowieka”. Ks. prof. M. Nowak ukazał relację między autonomią osoby a wychowaniem religijnym. Temat *Buddyjskie podłoże samowychowania chrześcijańskiego* referował ks. prof. J. Tarnowski. Następnie ks. prof. C. Rogowski przedstawił *Wychowanie religijne w sytuacji współczesnych Niemiec*.

Przedłożono też trzy komunikaty. Siostra mgr Suzana Ferfoggia omówiła koncepcję wychowania religijnego Jana Pawła II w odniesieniu do współczesności. Dr A. Rynio ukazała postać i myśl pedagogiczną Luigi Giussaniego w kontekście pluralizmu. Jako ostatnia wystąpiła dr T. Olearczyk, która mówiła o specyfice kontaktów międzypokoleniowych w społeczeństwie pluralistycznym.

Drugi dzień obrad rozpoczęto od spotkania plenarnego. Obradom przewodniczyli: prof. K. Konarzewski i prof. S. Kawula. Wygłoszono dwa referaty. Profesor Auleytner przedstawił zagadnienie edukacji bez granic. Natomiast

prof. Hartmund Griese, z Uniwersytetu w Hamburgu, starał się ukazać wpływ procesu globalizacji na pedagogikę międzykulturową, przede wszystkim na podstawie literatury niemieckiej. Po części obrad plenarnych zajęcia odbywały się w poszczególnych sekcjach.

W Sekcji Pedagogiki Religijnej wysłuchano dwóch referatów i sześciu komunikatów. Prof. B. Milerski przedstawił koncepcję celów wychowania religijnego z perspektywy wychowania protestanckiego. Profesor R. Niparko z Poznania przekonywał, że wychowanie religijne powinno mieć charakter personalistyczny. Następnie przedstawiono komunikaty. Koncepcję wiary ateistycznej i jej recepcję w pedagogice religijnej przedstawiła mgr J. Koleff-Tracka. Mgr M. Jędrzejewska wskazała na rolę wiary w odbudowie sensu życia młodzieży, która przeżyła próbę samobójczą. Ks. dr C. Kustra mówił o szansach wychowania religijnego wśród młodzieży zmarginalizowanej. Podstawą jego wystąpienia była praktyka oratorium realizowanego w parafii michaelitów w Toruniu. Doświadczeniami z działalności Fundacji im. Jana Pawła II „Wzrastanie” w Jarosławiu podzielił się o. dr R. Jusiak. Następnie E. Byrtek z ChAT mówiła, jak należy ukazywać w wychowaniu religijnym Dekalog. Potem dr Z. Baran przedstawiał edukację religijną jako fundament jakości życia. Ostatni komunikat w porze przedpołudniowej wygłosiła dr Ewa Cyrańska z Uniwersytetu Łódzkiego. Ukazywała, jak pedagogika społeczna próbuje rozszerzyć swoje widzenie rzeczywistości wychowawczej. Nawiązując do H. Radlińskiej, pedagogika ta stara się również uwzględniać duchowy rozwój człowieka.

Po obiedzie wygłoszono cztery wykłady i trzy komunikaty. Dr Ewa Wysoka z Uniwersytetu Śląskiego, na podstawie sondażu diagnostycznego, ukazała powiązania między religijnością młodzieży i tolerancją. Zwróciła też uwagę na konsekwencje pedagogiczne. Profesor M. Sokołowski z Olsztyna zastanawiał się nad odbiorem filmów religijnych przez młodzież. Kolejnym mówcą był prof. A. Wojciechowski z Torunia. Odwołując się do Pisma Świętego, mówił o znaczeniu słabości w procesie wychowania religijnego. Jego refleksja jest oparta równocześnie na wieloletnim doświadczeniu wychowania osób upośledzonych umysłowo. Ostatni wykład przedstawiła prof. Katarzyna Olbrycht z Uniwersytetu Śląskiego, która wskazała na szanse edukacji religijnej u progu XXI wieku.

W dalszej części wygłoszono jeszcze dwa komunikaty. Problemy wychowania religijnego w rodzinie mieszanej ukazała mgr A. Łapo. Mgr B. Drażkowska mówiła o wpływie internetu na rozwój osobowości młodzieży. Na koniec odbyła się krótka dyskusja i podsumowanie obrad. W podsumowaniu przewodniczący Sekcji, prof. J. Bagrowicz, podkreślił wagę włączenia pedagogiki religijnej w ramy dyskusji naukowej nad wychowaniem w Polsce. Jednocześnie ten Zjazd ujawnił, że istnieje spory dorobek w zakresie pedagogiki religijnej w Polsce, a w wielu środowiskach naukowych istnieje zainteresowanie wychowaniem religijnym. Jednocześnie przewodniczący Sekcji zapewnił, że wyniki jej obrad zostaną opublikowane w najbliższych numerach „Paeda-

gogia Christiana”. Poinformowano także, że podejmowane są wysiłki zmierzające do utworzenia witryny internetowej udostępniającej informacje na temat wychowania religijnego.

Ostatni dzień Zjazdu był próbą podsumowania jego dorobku. Zaprezentowano wyniki refleksji naukowej nad wychowaniem w poszczególnych sesjach. Całościowego podsumowania i zamknięcia obrad dokonał przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, prof. Zbigniew Kwiecieński.

ks. Kazimierz Skoczylas

¹ Pierwszy Ogólnopolski Zjazd odbył się w 1993 r. w Rembertowie pod Warszawą. Jego hasłem była *Ewolucja tożsamości pedagogiki*. Drugi zjazd pod hasłem *Demokracja a wychowanie* odbył się w Toruniu w 1995 r. Trzeci Ogólnopolski Zjazd odbył się w Poznaniu pod hasłem: *Pedagogika i Edukacja wobec nadziei i zagrożeń współczesności*.

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM POTRZEBA DUCHOWOŚCI ZNAKIEM CZASU. PRZESŁANIE LISTU APOSTOLSKIEGO „NOVO MILLENNIO INEUNTE”

W dniu 11 kwietnia 2002 roku Zakład Teologii Duchowości zorganizował w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu sympozjum wydziałowe z duchowości na temat: *Potrzeba duchowości znakiem czasu. Przesłanie listu apostołskiego „Novo millennio ineunte”*. Licznie zgromadzonych duchownych i świeckich powitał prorektor UMK prof. dr hab. C. Łapicz. Następnie w tematykę sympozjum wprowadził zebranych bp Józef Szamocki. Nawiązując do przemyśleń Jana Pawła II, powiedział, że człowiek może poznać siebie coraz lepiej w miarę jak przybliży się do Boga. I właśnie w tym duchu, z podstawowym przesłaniem *duc in altum* – wypłynąć na głębię, został napisany po doświadczeniach Wielkiego Jubileuszu list apostołski *Novo millennio ineunte*.

W zrozumieniu papieskiego przesłania wynikającego z tego listu uczestnikom sympozjum miały pomóc głoszone referaty. W pierwszym z nich ks. prof. dr hab. J. Misurk (KUL) przedstawił *Sakramentalny wymiar duchowości w świetle „Novo millennio ineunte”*. Prelegent zwrócił uwagę na to, że papież wzywając w liście apostołskim chrześcijan XXI wieku do osiągnięcia świętości, ukazuje chrzest jako pierwszy z sakramentów, który włącza człowieka w świętość Boga poprzez wszczęcie w Chrystusa i napełnienie Duchem Świętym, domaga się od człowieka przewyciężenia postawy pogodzenia się z własną małością, zadowolenia się minimalistyczną etyką czy powierzchowną religijnością. Przyjęcie chrztu oznacza decyzję bycia świętym. Stąd w duchowym rozwoju człowieka szczególną rolę spełniają kolejne sakramenty, zwłaszcza sakrament pojednania i Eucharystia do korzystania z których zachęca Papież.